

Wrocław, 2 marca 2018 r.

dr hab. Katarzyna Zamorska, prof. UWr
Instytut Politologii
Uniwersytet Wrocławski

OCENA

**jednotematycznego cyklu publikacji,
pozostałego dorobku naukowego, osiągnięć w zakresie pracy dydaktycznej i
organizacyjnej oraz współpracy międzynarodowej i popularyzacji nauki**

**dr Joanny Szczepaniak-Sienniak, pracownika naukowo-dydaktycznego w
Katedrze Socjologii i Polityki Społecznej Uniwersytetu Ekonomicznego we
Wrocławiu**

1. Podstawa formalna recenzji

Podstawą sporządzenia niniejszej recenzji jest pismo od prof. Roberta Alberskiego, dyrektora Instytutu Politologii Uniwersytetu Wrocławskiego, o powołaniu – decyzją Centralnej Komisji do Spraw Stopni i Tytułów z 9 stycznia br. – na recenzenta jednotematycznego cyklu publikacji oraz pozostałego dorobku naukowego w postępowaniu habilitacyjnym dr Joanny Szczepaniak-Sienniak.

2. Najważniejsze fakty z życiorysu zawodowego Kandydatki

W 2005 roku uchwałą Rady Wydziału Nauk Ekonomicznych Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu nadany został dr Joannie Szczepaniak-Sienniak stopień doktora nauk

ekonomicznych w zakresie ekonomii, specjalność: polityka społeczna. Tytuł obronionej rozprawy doktorskiej brzmiał *Placówki socjalizacyjne w Polsce wobec współczesnych wymagań opieki kompensacyjnej*.

W tym samym roku Kandydatka została zatrudniona na stanowisku adiunkta w Katedrze Socjologii i Polityki Społecznej Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu. Przez osiem lat dr Joanna Szczepaniak-Sienniak wykładała także w Instytucie Ekonomii Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej w Głogowie. Jednak to z Uniwersytetem Ekonomicznym we Wrocławiu jest Habilitantka związana od początku swojej kariery zawodowej, z krótką przerwą na urlop macierzyński i rodzicielski.

Od uzyskania stopnia doktora do złożenia wniosku o postępowaniu habilitacyjnym dr Szczepaniak-Sienniak opublikowała w sumie ponad 40 zróżnicowanych tak pod względem treści, jak i formy prac naukowych. Są to zarówno artykuły w czasopismach naukowych, jak rozdziały w monografiach, pracach zbiorowych czy raporty z badań. Do tego dochodzą liczne (41) wystąpienia na konferencjach krajowych i międzynarodowych. Liczbowo zatem można te publikacje uznać za wystarczające, by móc ocenić całościowo dorobek habilitacyjny.

Dominującym tematem badawczym w dorobku Habilitantki jest subdyscyplina polityki społecznej – polityka rodzinna.

3. Ocena osiągnięcia naukowego

Przedmiotem oceny jest jednotematyczny cykl publikacji powiązanych tematycznie *Polityka społeczna państwa wobec dysfunkcyjności i deinstytucjonalizacji rodziny w Polsce po 1989 roku*. Obejmuje on 22 publikacje, w tym artykuły i rozdziały w monografiach. Pozostały dorobek naukowy, który nie wszedł do osiągnięcia naukowego, omówiony zostanie w odrębnym punkcie. Wszystkie publikacje zostały wydane drukiem w latach 2005-2017.

Poddając całościowej ocenie dorobek naukowy dr Joanny Szczepaniak-Sienniak odpowiedziałam na następujące pytania:

1. Czy dorobek Habilitantki jest dorobkiem politologicznym?
2. Jaki jest wkład Kandydatki do nauki o polityce, w szczególności specjalności?
3. Jakim warsztatem metodologicznym posługuje się Habilitantka?
4. Gdzie najczęściej publikuje Habilitantka swoje prace?

Rozpatrując przedstawiony do recenzji dorobek naukowy, należy wyróżnić porządek badawczy, którym jest subdyscyplina polityki społecznej – polityka rodzinna. Zestawione

razem zarówno artykuły, jak i rozdziały w monografiach tworzą pod tym względem spójną całość. Habilitantka ma rozeznanie w dorobku polityki społecznej jako nauki, a jednocześnie jest krytyczną obserwatorką realizowanej, począwszy od lat 90. ubiegłego wieku do dzisiaj, polityki rodzinnej przez kolejne rządy.

Głównym celem, jaki Kandydatka stawia przed sobą w pracy badawczej, jest identyfikacja i analiza wybranych problemów rodziny, które pojawiły się po 1989 roku. Problemy te – jak stwierdza Kandydatka – wynikają z nieprawidłowości i barier w polityce społecznej państwa. Wybór tematu, który stanowi podstawę osiągnięcia naukowego, jest dowodem na to, że Habilitantka potrafiła dokonać analizy głównych kwestii polityki społecznej, jakie pojawiły się i zwielokrotniły w Polsce po 1989 roku. Ten okres dzieli też prawidłowo na poszczególne podokresy, porównując politykę państwa wobec rodziny. W osiągnięciu celu głównego służyć ma Habilitantce identyfikacja i analiza dwóch ważnych z punktu widzenia funkcjonowania rodziny problemów badawczych:

1. Dysfunkcjonalność rodzin;
2. Deinstytucjonalizacja rodzin.

Habilitantka analizuje problemy opiekuńczo-wychowawcze, jakie występują w rodzinach dysfunkcyjnych. Punktem odniesienia przeprowadzanych badań jest sieroctwo społeczne. Zagadnienia te poruszone zostały, między innymi, w następujących tekstach: *Miejsce opieki kompensacyjnej w zabezpieczeniu społecznym* (2007); *Spoleczno-ekonomiczne warunki funkcjonowania rodzin jako źródło sieroctwa społecznego – implikacje i rekomendacji* (2007); *Sieci wsparcia opieki kompensacyjnej w Polsce* (2010) i *Zadania polityki społecznej wobec współczesnych wymagań opieki kompensacyjnej w Polsce – stan i wyzwania przyszłości* (2010).

Drugi aspekt dotyczy deinstytucjonalizacji rodzin. Habilitantka w swoich artykułach i rozdziałach pokazuje, jak po roku 1989 na skutek trudności na rynku pracy, braku odpowiednich instrumentów łączenia obowiązków rodzicielskich z opieką nad dzieckiem lub osobą niesamodzielną (starszą), zaburzeń w międzypokoleniowych relacjach w rodzinie, ograniczeń we wsparciu materialnym rodzin oraz niedostosowania w opiece instytucjonalnej wobec dzieci następowała deinstytucjonalizacją polskich rodzi. Wiedza na ten temat – jak przyznaje dr Szczepaniak-Sienniak jest bardzo rozproszona. Zaslugą Habilitantki jest niewątpliwie jej uporządkowanie. Wprost poświęca temu szczególnemu zagadnieniu między innymi dwa teksty: *Deinstytucjonalizacja rodziny w Polsce. Wybrane aspekty* (2011) oraz *Deinstytucjonalizacja rodziny w Polsce na tle Europy* (2011).

W związku z poruszanymi zagadnieniami Habilitantka przedstawiła hipotezę badawczą, z której wynika, że „Politykę społeczną polskiego państwa wobec rodziny po 1989 roku cechuje niewspółmierność oraz inercja działań wobec zmieniających się warunków funkcjonowania rodziny. Przyczyniło się to do powstania lub narastania problemów dotyczących dysfunkcjonalności i deinstytucjonalizacji rodziny, a głównymi przyczynami tego stanu rzeczy są liczne bariery i nieprawidłowości w społecznych działaniach państwowych instytucji, związane przede wszystkim z realizacją zasad decentralizacji i subsydiarności” (Autoreferat, s. 13). Z hipotezy głównej wyprowadzone zostały dodatkowo jeszcze dwie, o bardziej już szczegółowym charakterze. Według pierwszej – „działania państwa w zakresie wspierania rodzin dysfunkcyjnych i opieki kompensacyjnej (pieczy zastępczej) zostały szczególnie ograniczone po 1989 roku, a te, które zostały podjęte okazały się niewspółmierne do istniejących potrzeb i wyzwań”. Druga zawiera sformułowanie, wynikające z tej pierwszej, a mianowicie, że „znaczne ograniczenia w polityce społecznej państwa, po 1989 roku, przyczyniły się do pogłębienia deinstytucjonalizacji rodziny, czego głównym przejawem jest spadek dzietności do poziomu niegwarantującego zastępowalność pokoleń” (*Ibidem*, s. 14).

Druga z hipotez szczegółowych budzi pewne wątpliwości. Wydaje się bowiem, że spadek dzietności ma o wiele bardziej złożone przyczyny.

W poszczególnych artykułach i rozdziałach dr Szczepaniak-Sienniak z powodzeniem też mierzy się z trzema problemami badawczymi (s. 13 Autoreferatu). Habilitantce udało się przeprowadzić kompleksowe badania, które dotyczą rzeczywistych źródeł dysfunkcji życia rodzinnego, wpływających bezpośrednio na rozwój sieroctwa społecznego.

Należy też zaznaczyć, że Habilitantka specjalizuje się w badaniach dotyczących przede wszystkim polityki społecznej na poziomie krajowym, a jeszcze bardziej zawężając – regionalnym. Większość publikacji dotyczy Dolnego Śląska. W swoich analizach dr Szczepaniak-Sienniak odwołuje się do zasad decentralizacji i subsydiarności, pokazując ich zastosowanie odnośnie do polityki rodzinnej i rodziny. Uwzględnienie tych zasad w analizach przez Habilitantkę pokazuje, że ważna jest tu perspektywa nauk o polityce.

Oczywiście są też artykuły wskazujące na próby porównawcze. Bez tej wiedzy niemożliwe byłoby bowiem dokonanie całościowej analizy i oceny polityki społecznej w kontekście przedmiotu badań, jakim zajmuje się Habilitantka. Na przykład *Deinstytucjonalizacja rodziny w Polsce na tle Europy* („Studia Ekonomiczne. Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Ekonomicznego w Katowicach” nr 95, Katowice 2011, s. 329-335) czy – we współautorstwie z M. Kośny – *Sytuacja ekonomiczna polskich rodzin z dziećmi po dekadzie członkostwa w Unii Europejskiej* („Prace Naukowe Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu” nr 248, Wrocław

2016, s. 9-31). W pierwszym analizowany jest stopień zaawansowania deinstytucjonalizacji na tle innych krajów, z akcentem na znaczenie niskiej dzietności. W drugim zaś mowa jest o wpływie czynników ekonomicznych na deinstytucjonalizację rodziny. Wskazane zostały także te regulacje międzynarodowe, które wpłynęły na charakter polityki rodzinnej w Polsce.

Jednym z wymogów, świadczących o sposobie prowadzenia badań naukowych jest korzystanie ze źródeł – ich rozpoznanie i weryfikacja. Dr Szczepaniak-Sienniak zajmuje się polityką rodzinną i różnymi jej aspektami w perspektywie polskich zagadnień i problemów. Stąd znaczną część bibliografii stanowią polskie źródła – artykuły, monografie, prace zbiorowe, ale i dokumenty. Niemniej jednak w warstwie teoretycznej można by bardziej odwołać się do dorobku literatury światowej.

Ogólnie rzecz ujmując, strona merytoryczna przedstawionych publikacji, składających się na jednotematyczny cykl, jest poprawna, aczkolwiek można zawsze spierać się z niektórymi stwierdzeniami czy propozycjami. Na przykład w rozdziale zatytułowanym *Spoleczno-ekonomiczne i demograficzne uwarunkowania rozpadu rodzin na Dolnym Śląsku* dla Habilitantki z osłabienia więzi rodzinnych jako jednego z najbardziej niepokojących zjawisk społecznych wynika wprost rozpad związków partnerskich (s. 549). Całościowo jednak widoczna jest też udana próba wszechstronnej analizy badanego zagadnienia. W każdym bądź razie podejście analityczne przeważa nad deskrypcyjnym. Ma to miejsce zwłaszcza w najnowszych publikacjach, co przemawia na korzyść Habilitantki, świadcząc o Jej rozwoju naukowym. Należy podkreślić, że przedłożone do recenzji teksty są stosunkowo obszerne i analityczne. Nie mają więc charakteru przyczynkarskiego, aczkolwiek nie ma w nich też szczególnie przełomowych odkryć na miarę rewolucji w nauce. Wyróżnia je jednak rzetelna kwerenda literatury przedmiotu z zakresu polityki społecznej oraz częste wykorzystanie materiału empirycznego, który jest reprezentowany, jeśli chodzi o podjęte zagadnienia. Należałoby jednak szerzej odwoływać się do różnych teorii stosowanych w badaniach nad polityką rodzinną. Każdy z tekstów ma wstęp, a zatem zawiera jasno sformułowane problemy badawcze, oraz zakończenie, w którym Habilitantka podsumowuje wyniki swoich analiz.

Tematy, jakimi zajmuje się dr Szczepaniak-Sienniak, mają charakter interdyscyplinarny, stąd można mówić o pluralizmie metodologicznym. Sama Habilitantka stwierdza, że „obecne wyniki badań dotyczące tendencji określonych dysfunkcji rodzin, sieroctwa społecznego czy też pieczy zastępczej oparte są na niejednorodnych metodach i narzędziach analitycznych” (Autoreferat, s. 7).

Habilitantka w pracy zastosowała analizę literatury przedmiotu – analizę dokumentów, raportów itp. Łącznie wykorzystwała:

1. podejścia indukcyjne, które pozwoliło na wysnucie wniosków ogólnych ze spostrzeżeń szczegółowych;
2. podejście deskryptywno-eksplanacyjne, dzięki któremu można było zwrócić uwagę na wieloaspektowość i złożoność uwarunkowań funkcjonowania rodziny i polityki rodzinnej w demokratycznym ustroju;
3. podejście normatywne, dające możliwość ukierunkowania postępowania badawczego na określenie postulowanych zmian w polityce rodzinnej polskiego państwa oraz zidentyfikowanie obszarów wymagających dalszych, poszerzonych i pogłębionych badań naukowych.

Habilitantka wykorzystała także badania własne. W pracach pojawiają się też metody historyczna, porównawcza i analizą instytucjonalno-prawna.

4. Ocena pozostałego dorobku naukowego

Na pozostały dorobek naukowy, który nie został uwzględniony w jednotematycznym cyklu publikacji powiązanych tematycznie, złożyło się 26 publikacji, z czego pięć ukazała się jeszcze przed uzyskaniem stopnia doktora. Publikacje te nie powinny być zatem uwzględniane przy ocenie dorobku habilitacyjnego. Mogą one jedynie świadczyć o tym, że Habilitantka bardzo konsekwentnie prowadzi swoje badania, skupiając się na problematyce rodziny i realizowanej wobec niej polityki przez państwo.

Publikacje określone jako pozostały dorobek naukowy mają różnorodny charakter tak pod względem formy, jak i treści. Część z nich to artykuły w czasopismach naukowych, współautorstwo w podręcznikach, podrozdziały w pracach zbiorowych i monografiach, raporty z badań oraz redakcje prac naukowych UE we Wrocławiu. Jeśli chodzi o artykuły w czasopismach, to Kandydatka ogranicza się najczęściej do „Zarządzania Zasobami Ludzkimi” – Wydawnictwo Instytutu Pracy i Spraw Socjalnych; „Problemów Opiekuńczo-Wychowawczych” – Wydawnictwo Instytutu Rozwoju Służb Społecznych oraz „Prac Naukowych Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu”. Sądzę, że w przyszłości należałoby pomyśleć o publikacjach artykułów w najważniejszych – przynajmniej dla środowiska polityków społecznych w Polsce – czasopismach, takich jak „Polityka Społeczna” czy „Problemy polityki Społecznej. Studia i Dyskusje”.

Jak już zauważyłam, tematyka tego pozostałego dorobku w dużym stopniu jest zbieżna z głównymi zainteresowaniami Habilitantki, zaprezentowanymi w jednotematycznym cyklu publikacji. Na plan pierwszy wysuwa się problematyka związana z dysfunkcjonalnością i

deinstytucjonalizacją rodziny. Badając ekonomiczne, organizacyjno-prawne i społeczne aspekty instytucjonalnych form kompensacji sieroctwa społecznego, poszerzyła dr Szczepaniak-Sienniak swoje zainteresowania o przyczyny patologii wewnątrzrodzinnej. To ostatnie znalazło odzwierciedlenie także w jednym z raportów badawczych.

Raporty z badań, które redagowała czy współredagowała Habilitantka, są szczególnie cenne, gdyż świadczą o umiejętności stawiania problemu, ukazują warsztat badawczy i wreszcie pozwalają czytelnikowi prześledzić sposób ujęcia określonego problemu. Ważny jest także wymiar praktyczny.

Mimo wszystko Habilitantka nie ogranicza się ściśle do wskazanej problematyki. W Jej publikacjach można bowiem znaleźć wątki dotyczące władzy, *welfare state*, polityki rynku pracy, polityki edukacyjnej, zabezpieczenia społecznego, międzynarodowych stosunków społecznych i gospodarczych, socjologii i psychologii pracy, socjologii gospodarczej, społecznej odpowiedzialności biznesu (CSR – Corporate Social Responsibility), ekonomii społecznej. Nic w tym dziwnego, wszak rodzina nie egzystuje samotnie, w oderwaniu od realiów życia. Na jej funkcjonowanie wpływ ma wiele złożonych czynników, zarówno ekonomicznych, społecznych, jak i politycznych. Także na przykładzie pozostałego dorobku widać przejście od opisu do analizy problemu.

Dorobek naukowy dr Joanny Szczepaniak-Sienniak oceniam pozytywnie, zarówno pod względem ilościowym, jak i – przede wszystkim – jakościowym. Jest on dojrzały, dobrze udokumentowany i oparty na rzetelnych badaniach. P. dr jest jednym z najbardziej kompetentnych badaczy w polityce rodzinnej w Polsce. Ten wysiłek został doceniony i uhonorowany dyplomem od Rektora Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu, za współautorstwo podręcznika *Wymiary polityki społecznej*. Uwieńczeniem działalności naukowo-badawczej jest, jak do tej pory, przyznany w 2016 r. Medal Brązowy za Długoletnią Służbę przyznawany przez prezydenta RP.

W dorobku naukowym dr Szczepaniak-Sienniak brak jest sumarycznego IF publikacji naukowych według listy JCR, liczby cytowań publikacji według Web of Science oraz Indeksu Hirscha. Dorobek Habilitantki ograniczony jest zatem do czytelnika polskiego, a szkoda, gdyż jest on ważny z uwagi na analizowane w nim zagadnienia. Zawsze pozostaje pytanie, na ile czytelnika z innych krajów, zainteresuje problematyka – bądź co bądź – ściśle lokalna. A w takim właśnie kontekście Habilitantka prowadzi swoje badania i analizy.

Jednak – na co warto zwrócić uwagę – Habilitantka realizowała, bądź realizuje, projekty badawcze zarówno krajowe (w sumie siedem), jak i międzynarodowe (cztery). Można zatem sądzić, że dr Joanna Szczepaniak-Sienniak poszukuje różnych możliwości, które w przyszłości

pozwołą Jej na chociaż częściowe umiędzynarodowienie dorobku. Zaznaczyć należy, że wszystkie projekty, w które angażuje się p. dr dotyczą pośrednio lub bezpośrednio głównego zagadnienia, jakim od lat się zajmuje, czyli polityki rodzinnej.

Ważny aspekt oceny dorobku naukowo-badawczego stanowi aktywność konferencyjna, która świadczy o zaangażowaniu w życie społeczności akademickiej. Jednocześnie udział w konferencjach pozwala przedstawiać i rozpowszechniać wyniki swoich aktualnych badań. Od 2005 roku Habilitantka – a zatem od momentu uzyskania stopnia doktora nauk ekonomicznych w zakresie ekonomii, specjalność: polityka społeczna – uczestniczyła jako prelegentka w aż 41 konferencjach naukowych. Osiem z wymienionych konferencji miały charakter międzynarodowy, z czego cztery odbyły się w Sztokholmie, Budapeszcie, Atenach i w Mainz. Dr Szczepaniak-Sienniak często także występowała na konferencjach w roli moderatora dyskusji, co świadczy o uznaniu środowiska naukowego polityków społecznych dla Jej wiedzy z zakresu szeroko pojętej polityki społecznej, ze szczególnym uwzględnieniem polityki rodzinnej. Habilitantka odnotowała także udział w 15 konferencjach bez referatu. W przeważającej liczbie były to konferencje z gotowym programem, na które dostaje się imienne zaproszenie. Podkreślam to, gdyż zaproszenia takie dostają osoby, co do których nie ma wątpliwości, jeśli chodzi o sferę zainteresowań i gotowość do wzięcia udziału w późniejszej dyskusji. Wspomniane konferencje organizowane były przez ważne instytucje z punktu widzenia spraw dotyczących polityki społecznej, takie jak: Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej, Komitet Nauk o Pracy i Polityce Społecznej Polskiej Akademii Nauk, Instytut Pracy i Spraw Socjalnych oraz Narodową Radę Rozwoju przy Kancelarii Prezydenta RP – sekcję: polityka społeczna.

Ten imponujący dorobek konferencyjny przyczynił się do tego, że dr Joanna Szczepaniak-Sienniak stała się rozpoznawalną w Polsce badaczką polityki rodzinnej, ze szczególnym uwzględnieniem zagadnień związanych z pieczą zastępczą, opieką kompensacyjną czy sieroctwem społecznym.

5. Ocena dorobku organizacyjnego i dydaktycznego

Następnym obszarem, który podlega ocenie, jest dydaktyka oraz praca na rzecz uczelni, w której zatrudniona jest Habilitantka. Dr Joanna Szczepaniak-Sienniak ma dużą praktykę i doświadczenie dydaktyczne. W latach 2005-2017 prowadziła zajęcia na Uniwersytecie Ekonomicznym we Wrocławiu oraz w Państwowej Wyższej Szkole Zawodowej w Głogowie.

Zajęcia te prowadzone były na wszystkich rodzajach i poziomach studiów. Przedmioty, w których specjalizuje się Habilitantka to polityka społeczna, socjologia ogólna, socjologia pracy i kierownictwa, psychologiczne i socjologiczne aspekty wykonywania pracy, społeczne aspekty rynku pracy, przedsiębiorczość społeczna, kultura przedsiębiorczości, międzynarodowe stosunki gospodarcze. Są to zatem przedmioty, których profil koresponduje z dorobkiem naukowym.

Oprócz wywiązywania się z obowiązków przypisanych do każdego pracownika naukowo-dydaktycznego takich, jak opracowanie programów i sylabusów przedmiotowych, Kandydatka wypromowała w sumie 37 prac dyplomowych i magisterskich (dokładny wykaz imienny – Tab. 5, Załącznik 3), zrecenzowała około 150 prac dyplomowych i magisterskich. Najważniejsze jednak i zasługujące na podkreślenie jest powołanie dr Szczepaniak-Sienniak na opiekuna pomocniczego w przewodzie doktorskim (rozprawa *Elastyczny czas pracy jako instrument równoważenia życia zawodowego i rodzinnego w Polsce* autorstwa mgr Weroniki Urbaniuk, pisana pod kierunkiem naukowym dr hab. Olgi Kowalczyk, prof. UE).

Dr Joanna Szczepaniak-Sienniak (w latach 2009 i 2013) brała także udział w przygotowaniu dwukrotnie nagrodzonych podręczników dla studentów w kategorii nauki polityczne zatytułowanych *Wymiary polityki społecznej*. Oba pod redakcją naukową Olgi Kowalczyk i Stanisława Kamińskiego (Wydawnictwo Uniwersytetu Ekonomicznego).

Jako inwestycję w rozwój należy także traktować uczestnictwo Kandydatki w projektach badawczych. Ich dokładny wykaz zawiera Tabela 2. – Podsumowanie aktywności w projektach badawczych). Jest to już jedenaście programów, w tym dwa – międzynarodowe – nadal są realizowane.

Ważnym aspektem, potwierdzającym ważność pracy dydaktycznej jest udział Habilitantki w międzynarodowych i krajowych programach naukowo-dydaktycznych i warsztatach szkoleniowych (Liberalna Szkoła Polityki Społecznej, 2011 – Fundacji Batorego), seminariach eksperckich MPiPS, uzyskanie stypendium Fundacji im. Heinricha Bölla Stiftung, udział w międzynarodowym programie naukowym *Gender Equality And The Economy Program/Gender, Macroeconomics And International Economics International Working Group* (Levy Economics Institute of Bard College, we współpracy z Fundacją im. Heinricha Bölla Stiftung, UJ i SGH) oraz udział w międzynarodowym (tygodniowym) szkoleniu dotyczącym łączenia życia zawodowego z rodzinnym (LLP-ERASMUS PROGRAMME, Individual Training Programme For Staff Mobility: *Reconciling work and family within EU*) na Uniwersytecie w Ferrarze (Włochy) w 2014 roku. W 2017 dr Szczepaniak-Sienniak została zaproszona przez Narodową Radę Rozwoju przy Kancelarii

Prezydenta RP (sekcja: polityka społeczna, rodzina) do współpracy dotyczącej zbadania efektów Programu 500 Plus (2017). Programy i szkolenia dobierane były zgodnie z zainteresowaniami Habilitantki (zob. Tabela 4. – Podsumowanie aktywności w międzynarodowych i krajowych programach/szkoleniach, sieciach naukowych i innych organach).

Od 2015 roku jest Habilitantką recenzentką polsko- i anglojęzycznych artykułów w czasopiśmie „Wrocławskie Studia Politologiczne” (indeksowanym przez MNiSW), Wydawnictwa Uniwersytetu Wrocławskiego.

Dr Szczepaniak-Sienniak aktywnie uczestniczy w pracach Polskiego Towarzystwa Polityki Społecznej (PTPS), inicjując i realizując zadania związane z upowszechnianiem nauki. W latach 2008-2016 pełniła funkcję wiceprezesa Oddziału Dolnośląskiego tego Towarzystwa. Dr Szczepaniak-Sienniak współtworzyła zresztą O. Dln. TPPS, współpracując z pracownikami Katedry Socjologii i Polityki Społecznej Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu oraz Instytutu Politologii Uniwersytetu Wrocławskiego. W obecnej kadencji (2016-2020) jest członkinią Zarządu Głównego PTPS. Jednocześnie należy również do European Association for Population Study. Dzięki temu uczestniczyła trzykrotnie w międzynarodowych konferencjach naukowych (*European Population Conferences*), dotyczących sytuacji demograficznej w Europie oraz wyzwań polityki w tym kontekście (2012 – Uniwersytet w Sztokholmie, 2014 – Uniwersytet Korwina w Budapeszcie, 2016 – Uniwersytet J. Gutenberga w Moguncji).

Dzięki uzyskaniu stypendium Fundacji im. Heinricha Bölla Stiftung w 2012 roku została Habilitantką włączona do międzynarodowej sieci GEM-IWG. Od 2014 roku należy zaś do międzynarodowej sieci polityków społecznych ESPAnet.

Należy zatem podkreślić, że dr Szczepaniak-Sienniak włącza się i aktywnie uczestniczy w życiu naukowym zarówno macierzystej uczelni, jak i szerzej – polskiego i międzynarodowego środowiska polityków społecznych.

Wniosek końcowy

Po przeprowadzeniu całościowej oceny, stwierdzam że zarówno dorobek naukowy, dydaktyczny, jak i organizacyjny wykazują cechy istotne i progresywne.

Naukowo Habilitantka wykazuje się konsekwencją w doborze tematów, będących w Jej obszarze zainteresowań. Ciągłość zainteresowań naukowych pozwala dr Szczepaniak-Sienniak na podnoszenie kompetencji zawodowych. Wkład Kandydatki w rozwój nauki nie ma co prawda charakteru przełomowego, należy jednak zauważyć, że jest wynikiem podjętej przez

Kandydatkę – za pośrednictwem publikacji – dyskusji z różnymi poglądami i stanowiskami. Dzięki temu możliwy jest dialog w nauce.

W obszarze dydaktyki dr Szczepaniak-Sienniak spełnia wszystkie wymagane od pracownika naukowo-dydaktycznego wymogi.

Od strony organizacyjnej także nie mam wątpliwości, co do osiągnięć Habilitantki. Jest on wręcz imponujący.

Poziom dojrzałości naukowej, jaki osiągnęła dr Joanna Szczepaniak-Sienniak, uznaję za podstawę do uzyskanie statusu samodzielnego pracownika naukowego.

Uwzględniając zatem wszystkie elementy – życiorys naukowy, ogół publikacji, pracę dydaktyczną i organizacyjną, stwierdzam że dr Szczepaniak-Sienniak spełnia większość wymogów, określonych w ustawie o stopniach i tytułach naukowych z 14.03.2003 r. z późniejszymi zmianami (ujednolicony tekst – Dz.U. nr 83 poz. 455 z 2011).

Wnoszę zatem o dopuszczenie do dalszych czynności w przewodzie habilitacyjnym.

Katarzyna Samorska